

D
U
G A L L E R I
R
R

KARL DUNÉR
SOPHÖGEN / THE HEAP
20.2 – 29.03.2025

OXYRHYNCHOS

audio, papier-mache, wood.
unikum
2025

Composer/ Klavikord: Mats Persson
Audiotechnique: Michael Palosaari
Frame: Thomas Lundquist

OXY 1-56

papier-maché, c-print pigment print on acid free cotton paper.
unikum
2025

C-print: Sven Westerlund/Prodig
Photo edit: Lars Engelhardt
Table: Johnathan Daily

SOPHÖGEN / bok

Boken är tryckt i 27 exemplar, handnumrerade och signerade.

Utgiven av Ellerströms text & musik, Stockholm, i februari 2025.
Boken innehåller 5 bilder ur serien SOPHÖGEN av Karl Dunér och
tjugoåtta papyrusfragment från Oxyrhynchos.

Översättning Jan Stolpe och Lars-Håkan Svensson
Formgivning Jonas Ellerström
Bildredigering Lars Engelhardt

Bilderna är printade på Innova Photo Cotton Rag IFA11 av Svante Larsson
på Kornskarpt, Stockholm

Texten är tryckt på Holmen Trend 70 g av TMG Sthlm
Boken är bunden av Carina Stockenberger på Leonard Gustafssons
Bokbinderi, Stockholm, i gammal fotokartong
Lådan är tillverkad av Norrmalms Kartongfabrik

KARL DUNÉR | Sophögen

20.2 – 29.03.2025

D U G A L L E R I R R

Sophögen

Innevånarna i Oxyrhynchos kallade sin stad *oxyrhynchiernas lysande stad*. Så småningom, kanske efter besök av romerska kejsare, la dem till *oxyrhynchiernas lysande och mest lysande stad*. Staden hade sin blomstringstid från 300-talet fvt till mitten av 600-talet evt, men dess historia sträcker sig långt tillbaka i faraonisk tid och slutar först under medeltiden när staden krympte till landsby. Till sist förvandlades Oxyrhynchos till ett stenbrott för den intilliggande arabiska staden Banhasa. Idag återstår inte mycket mer än grus och sand. Ändå är just Oxyrhynchos antikens bäst bevarade stad.

En fransk Grand Tour-resenär som hette Vivant Denon passerade platsen 1798 och gjorde några teckningar där man kan se en pelare med doriskt kapitäl sticka upp ur sanddynerna. Hundra år senare, när engelska arkeologer började undersöka den försvunna staden, var också pelaren borta. Under utgrävningarna fann man däremot resterna av en av antikens största fristående teatrar med plats för 11000 åskådare. Man hittade det stora torget, agoran, officiella byggnader, gravkammare, husgrunder, spår av gatunät och bevattningsanläggningar. Arkeologerna slog fast att Oxyrhynchos – som är döpt efter fisken med samma namn – varit Egyptens tredje största stad under ptolemeisk tid fram till romarrikets övertagande och senare arabiskt styre. Staden var en knutpunkt och handelsplats. En sista utpost innan de libyska oaserna.

Till utgrävningarna vintern 1896 anslöt sig de båda unga arkeologerna Bernard Grenfell och Arthur Hunt. De var på jakt efter papyrus som bevarats i den torra egyptiska ökensanden. I utkanten av staden fann de snart vad de kom att ägna sig åt resten av sina liv – Sophögen. Såvitt jag vet är det den största antika sophögen som återfunnits. Redan vid första spadtaget lyftes okända fragment av Thomasevangeliet fram, och dagarna efter hittades diktfragment av Sapfo och Simonides. Efter några års grävande kunde de två arkeologerna konstatera att sophögen rymde uppemot 500000 papyrusfragment. Sedan 1903 och fram till idag har över 6000 av dessa tolkats och publicerats i 87 foliovolym. Arbetet lär fortsätta ytterligare något sekel framöver. Man har till dags dato lyckats dechiffrera fragment av ett trettiotal förlorade pjäser, satyrspel och mimer, av författare som Euripides, Aristofanes, Sofokles och lika många, eller fler, av namnlösa dramatiker. Här finns romaner av Lollianos, texter av Platon, tidigare okända texter av Homeros, dikter av Alkman, Bacchylides, Korinna och Kallimachos, jämte mängder av okända poeter, filosofer, teologer och författare. Allt blandat i en enda kökknödd med brottstycken från hela den kända västeuropeiska antika litteraturen.

Det som är speciellt med sophögen är kanske ändå inte de litterära fragmenten, utan alla vardagstexter. Okända avsändare har präntat ner en komihåg-lista, en förteckning över vad som ska packas i båten, vad fikonen ska kosta på torget, hur många säckar mjöl som ska lämnas till någon av de fyrtio kyrkorna, ett brev till dottern eller en registrering av ett barn som fötts eller dött. Vardagslivets texter gör att vi idag vet var fiskaren Thonis bodde, var huset låg där slavpojken Epafroditos förolyckades, vilka konflikterna var i Aurelius Horus familj, vem som köpte den röda kamelen, var och när Herminus bjöd sin vän på middag, eller vad en liten skopa peppar kostade den 25 maj år 312.

I sophögen finns hela stadens minne. Under 1000 år slängde invånarna här sitt skräp. Bland papyrus texterna som en gång skrivits ner för att sedan kastas bort, hittar man krukskärvor, utnötta redskap, matrester, trasiga kläder och allt annat som slitits ut. Arkeologerna gissade att man ibland också slängde hela bibliotek och arkiv. På baksidan av en avskrift av Platons Alkabiades har någon skrivit en minnesanteckning:

betalning för okremmar...
Apollonios räkning ...
Pathermoutios ...
... vassmark ...
... deposition ...
...esios ...
Paesios till ett pris ...
jordtransport för vassmarken ...
... gräva ...

Bland fragmenten hittar man en mängd inbjudningar som:

*Eudaimon inbjuder dig att äta middag i gymnasiet med anledning av sonen Nilus
begränsande den förste klockan åtta.*

Och hundratals privatbrev som aldrig var avsedda att sparas:

*Till Stefanos från Hefaistion. När du får brevet från min son Theon så skjut genast upp allting
och kom hem till mig i byn för det som har hänt mig. Om du inte bryr dig om det precis som
gudarna har vägrat mig förskoning, då tänker inte jag skona gudarna. Farväl.*

Bland bråten hittar man skolbarns övningar och skådespelarmanus till de föreställningar som
uppfördes på teatern. Ofta är lapparna små som frimärken och innehåller bara några stavelser,
som ljudet mitt inne i ett ord.

houne[
dēi.[
ēr.[
ton[

Bilderna

Bilderna i utställningen är tagna från ett och samma kikhål. En plats och ett fönster långt
ifrån dagens Bahnasa. Titlarna är numrerade 1-56 och börjar med beteckningen OXY. Jag
har tagit mig friheten att knyta de 56 bilderna till lika många fragment valda ur sophögen.
De 56 texterna finns att läsa i specialtryckt kompendium. I kompendiet är angivet de gängse
arkivnummren. "P.Oxy." står för "Papyri Oxyrhynchos" och PSI står för "Papiri della Società
Italiana" som och är de italienska papyrologernas arkiv från 30talet och framåt. Udda
beteckningar förklaras av att det i början av 1900 talet hamnade en del papyrer på svarta
marknaden som så småningom landade i olika arkiv. Urvalet är ett tvärsnitt ur den bok som
publiceras hösten 2025, som i sin tur är ett tvärsnitt av hela sophögens alla papyrer. Jag tänkte
att det ska se ut som om översättarna Jan Stolpe, Lars-Håkan Svensson och Daniel Samuelsson,
precis som arkeologerna Grenfell och Hunt, kört ner nävarna i högen och sedan översatt det de
dragit upp.

I samband med bokutgivningen i september 2025 är det premiär på Orienteatern av
föreställningen *Sophögen*.

Karl Dunér februari 2025

KARL DUNÉR
SOPHÖGEN | THE HEAP
20.2 – 29.03.2025

P. Oxy. 1211

Offer till Nilen
100-talet evt

Till strategen. Föremål avsedda för offret till den högheliga Nilen den trettionde Pauni (24 juni):

1 kalv
2 krukor sött vin
16 tunna kakor 16 kransar
16 pinjekottar 16 kakor
16 gröna palmkvistar
16 vassrör
olja, honung, mjölk, allehanda kryddor utom rökelse.

JS. Offret till Nilen förrättas under en fest vid tiden för sommarsolståndet, då floden börjar stiga.

P. Oxy. 51

31 aug 173 evt
Läkarintyg om en hängd

Till Claudianus, strateg, från Dionysios, son till Apollodoros son till Dionysios, Oxyrhynchos, offentlig läkare. Genom din assistent Herakleides uppmanades jag idag att granska liket av en man vid namn Hierax som hade påträffats hängd och att rapportera till dig om dess skick. Jag granskade alltså liket i närvaro av den nämnde assistenten i ett hus tillhörigt Epagathos, son till ...ymeros son till Sarapion, i Bredgatans kvarter och fann det hängande i en snara, vilket härmed rapporteras.

År 14 i Imperator Caesar Marcus Aurelius Antoninus Augustus Armenicus Medicus Parthicus Germanicus Maximus regering den 3 Thoth. JS

P. Oxy. 1924

400- eller 500-talet evt

Lista över varor som lastats i båten:

vin, 3 krukor från Askalon
1 kruka tvål
2 krukor cederolja
1 kanna sås
1 kärl spansk olja
7 Gazakrukor saltad fisk
5 tomkärl
1 tom kruka från Askalon
1 tom Gazakruka
1 tom kanna
1 korg papyrus
1 filt

D
U
G A L L E R I
R
R

PSI 29

300-talet evt

Besvärjelse

Jag åkallar dig som sitter vid avgrundens rand, Bythath
Jag åkallar dig som sitter i den första himlen, Marmarel
Jag åkallar dig som sitter i den andra himlen, Rafael
Jag åkallar dig som sitter i den tredje himlen, Suriel
Jag åkallar dig som sitter i den fjärde himlen, Ifiaf
Jag åkallar dig som sitter i den ... himlen ...
Jag åkallar dig som sitter i himlen, Muriatha
Jag åkallar dig som sitter ovan snön, Telze
Jag åkallar dig, Edanoth, som sitter ovan havet
Jag åkallar dig, Saegekhel, som sitter ovan ormarna
Jag åkallar dig, Tabi... som sitter ovan floderna
Jag åkallar dig, Bimadam
Jag åkallar dig, Khadraun, som sitter i mitten av Khadrallu mellan de två kerubim och serafim som
lovsjunger dig, herre över alla härskaror under himlen
Jag besvär er alla, vid Abrahams, Isaks och Jakobs gud, att ni må lyda mig ...
förbli vid min sida och ge mig välgång, makt och seger framför alla små och stora män, munkar
(?), soldater, borgare, kvinnor, flickor, pojkar, alla, snabbt, snabbt, för laos makt, Sabaoths ...
klädnad och Adonais herravälde
Ge mig Adonais krona, ge mig välgång och seger framför alla. Stora gåvor skänkte du Albanatha-
nalba och Akramakhamari, och därför uppmanar och besvär jag dig nu att ge mig välgång, seger,
makt och anda ... härskaren med trenne kronor, snabbt, jag besvär er, lao, Sabaoth ao Sabaoth o
Sabaoth Sabaoth abaoth baoth ooth oth th
... jag åkallar, uppmanar, besvär er att ni ... mig ... hör ... kronor ... Sabath ... Paulus, Julianus ... jag
besvär er vid guden Sarakhael ... och himmelens och jordens skapare, och allt ...
DS

P. Oxy 4126

200- eller 300 talet evt

... drog jag mig tillbaka och gick till sängs. Och jag skickade efter astrologen, han den enögde, för
att han skulle kontakta dig och han sa att han inte kunde hitta dig. I lyktsken gick jag tillbaka och
när jag hörde av Serenilla vad du hade gjort med henne blev jag upprörd över att du hade uppträtt
på ett sätt som inte var dig värdigt. Ta alltså emot henne däruppe före festivalens slut. Jag skulle
redan ha varit där om jag inte hade blivit biten av en galen hund, just på dagen för Hundstjärnans
uppgång, den tjugofemte, och fram till nu ... fruktansvärt
JS

PSI 49

500-talet evt

I enlighet med att ers högvördighet behagat skriva till mig om en smula opium, må Gud vara mitt
vittne, sökte jag ivrigt hos läkaren och med mycket möda och stora ansträngningar fann jag två
uns som jag genast sänder till ers högvördighet med garnisonsbrevbäraren. Jag sänder er mina
allra bästa hälsningar och bugar mig djupt för er storhet.

[Baksidan:]

Till den i allt högvärdige och aktningsvärde comes Eulogios
från den oansenlige munken Isakios.

DS

P. Oxy 5575

100-talet evt

Jesusord

... dog. Till er (säger jag): Bekymra er (inte om era liv), vad ni ska äta, (eller) om kroppen, vad (ni ska ta på er). För jag säger er: (om ni inte) fastar (från världen) ska ni inte finna (riket), och om ni inte ... världen ska ni (inte finna) fadern ... fåglarna, hur ... och fadern ... i himlen (öder dem) ... Därför ska ni ... mycket [större lucka] (Se på liljorna) hur de växer ... varken ... Salomo kl(ädde sig) i sin prakt ... (om) fadern (klär) gräset som torkar och kastas i ugnen (ska han klä också) er ... Därför ska ni ... För er fader (vet vad) ni behöver. Sök (i stället hans rike) och allt detta ska ges ...

*JS***P. Oxy. 5583**

Tidigt 200-tal evt

för (intellektet är verksamt) när kroppen har somnat och är fri från all rörelse. Då finns det nämligen ingenting som hindrar intellektet från att komma till samma saker som det kommer till när man är vaken. Att det är intellektet och ingenting annat som ser drömmar framgår av detta: den som föds döv och blind blir utan förstånd hela livet, för han skulle inte lära sig något vare sig genom att se eller genom att höra. Så för en som befinner sig i detta tillstånd är det nödvändigt att det ligger till på det sättet när han är vaken, men under sömnen ser och hör han ingenting, vare sig han sover länge eller en kort stund, inte därför att han inte ser eller därför att han inte hör i sömnen, för även de som är seende och hörande när de är vakna är döva och blinda i sömnen ...

*JS***PSI 1305**

100-talet evt

... vid Hippos strand ... kvinna, till mig ... precis som det blev klart ... lyfte upp med ... som medhjälpare en matros och en kunnig rorsman. För ingen annan ... säkrare inför vändningen mot norr och in till Kolchis strand ... på avstånd ... låg en strand och en skuggig lund. Mitt i farleden for sode vatten ut i vågorna från en flödande källa. Det var inte djupt vid stranden, så båten strandade på några undervattensrev och låg och stötte där, och eftersom vågorna slog var det uppenbart att den skulle gå under. Männen lämnade båten och vadade med vatten upp till bröstet, och när de hade bärgat allt som fanns på skeppet slog de läger på stranden. När de var till havs tänkte de på sin räddning, men när de var räddade ville de dö. De andra tog katastrofen mer behärskat, men Ninus tog mycket illa vid sig. Bara några dagar tidigare (var han) ledare för en så stor styrka ... mot allt ... att tåga mot ... havet. ... ett vrak ... fånge ...

*JS***P. Ox. 3617**

200-talet evt

En förrymd slav

... egyptier från Cheures i distriktet Athreibit, okunnig i grekiska, lång, smal, jämnklippt, med ett (litet?) sår på huvudets vänstra sida, honungsfärgad hy, något blek, glest skägg eller snarare utan skägghår, slät hud, smala käkar, lång näsa. Till yrket vävare, går omkring som om han vore en viktig person, pladdrar med gäll röst. Omkring 32 år gammal. Bär ofärgade (och trasiga?) kläder. På ... har han ...

P. Oxy. 3733

25 maj 312 evt

Under våra herrar Flavius Valerius Constantius och Licinianus Licinius Augustis andra konsulat. Till Valerius Heron, även kallad Sarapion, curator i Oxyrhynchos, från parfymhandlarna i förening i samma stad, genom Isidorus, Sarapions son. Enligt befallning redovisar jag på eget ansvar följande priser på de varor som jag handlar med, och jag svär en gudomlig ed att jag inte är bedräglig. De är följande:

peppar	1 litra [ca 340 g]	1 talent
rökelse	"	3 denarer
indisk lager	"	2 talenter
storax, lång	"	1250 denarer
storax, kort	"	750 "
balsamblad	"	1 talent
mastix	"	-
svart kardemumma	"	-
bdellium	"	250 denarer
kassia	"	500 "
cassamum	"	450 "
stampad rot (?)	"	250 "
kameltörn (?)	"	75 "
zittverrot	"	150 "
<i>Tordylium</i>	"	105 "
<i>sphagnium</i>	"	75 "
<i>eirōna</i> (?)	"	150 "
<i>ålandsrot</i>	"	150 "
<i>alkeōtis</i> (?)	"	75 "
<i>onychion</i> (?)	"	200 "
<i>mastixträ</i>	"	75 "
<i>salva</i> (?)	"	75 "

Samma konsulat den 30 Pachon. Jag, Aurelius Isidorus, deklarerar detta som ovan.

Jag, Aurelius Nilus, har skrivit för honom då han är illiterat.

JS

P. Oxy. 3923

200-talet evt

Från Apollonios, förmyndare för minderåriga Herakleidiene, till Sarapammon, fruktodlare i Pankouleiou.

Lämna till den minderåriga: granatäpple 20 st.

persika 20 st.

Den 3 Hathyr år 2.

JS

P. Oxy. 3995

Tidigt 200-tal evt

Petosiris till broder Plutarchos, hälsningar.

Gör mig en tjänst, broder, låna mig din åsna för dom kommer med en halv artaba bröd till mig. Så kan dom få det levererat idag.

JS

P. Oxy. 4002

300/400-talet evt

Svarar inte på brev

Till min herre Eumathios från Diogenes.

Under lång tid har jag skickat många brev till dig men får knappt några brev från dig, du skickar sällan några. Just nu har jag skickat ytterligare tre brev genom en väpnad vakt knuten till office-ren Melas. Nu skriver jag för att du verkligen ska ta del av dem. Skicka mig krukorna, grytorna och krusen till mig med båten som fraktar de månatliga leveranserna. Du har inte skrivit ett ord till mig om Filadelfos, hur har han det? Se till att Salios, han från Toka, ger dig jackan som tillhör medhjälparen Athanasios så att du kan skicka den hit till oss. Skicka oss också en kruka ost. Skicka oliver, lite rensade linser, lite rensat vete, samma mängd som i fjol. Skicka sängbottnarna (?) till mig.

[Annan hand:] Jag har skrivit flera gånger till dig och bett dig berätta om Theodoros och om hans tandvärk har gått över. Berätta om ni har fått Cornelius hö från Adaeu, rapportera också om cisternen och sommararbetena på de bevattnade åkrarna och om skatterna är betalda fullt ut.

Hur mår Dionysia?

Min herre, jag ber för din hälsa i många år.

[På baksidan:] Till min herre Eumathios i Oxyrhynchos (från) Diogenes, jurist.

JS

Not. Diogenes tycks ha dikterat första delen av brevet och sedan avslutat det för egen hand.

P. Oxy. 938

200- eller 300-talet evt

Oxarna går under

Demetrios till fader Herakleides, hälsningar.

Det var illa gjort av dig att du snappade upp oxarnas foder i Senao och inte skickade det vidare trots att du sedan länge varit uppmanad att skicka tolv korgar hö därifrån. Så nu riskerar oxarna att gå under. De är illa ute och jorden därför inte bevattnad, så nu skyndar jag mig att skriva till dig igen om att du omedelbart måste få korgarna ordentligt fyllda och skicka iväg dem. Det verk- ar som du skrattar åt mina ambitioner.

Jag ber för din hälsa i långliga tider.

JS

P. Oxy. 1231

100-talet evt

Sapfo fragment 15

[] salig[a]
[] säker re [
[]
 []
gör så att] han ång[rar be]gångna miss[tag]
[
[tur]samt i ham[n
 []

Kypris, låt[nu henne få se din hårda
sida. Låt nu inte Doricha skryta
med hur han, förblindad av åtrå, kom till-
baka till henne.

LHS

Sapfo, fr. 15. Kypris ('cypriotiskan'), annat namn för Afrodite. 'Han' är Sapfos bror Charaxos som exporterade vin till den grekiska staden Naukratis i Egypten där han hade ett förhållande med kurtisanen Doricha.

P. Oxy. 854

0-100 evt

Archilochos, fr. 4

Tänk [
 gäster [
mat [
 inte för min del [
Hör här ett litet råd: skrid nu fram längs det ilande skeppets
däck med er tomma mugg, avlägsna vintunnans lock,
fyll era kåsor med rödvin tills dräggen är nådd – vi kan inte
klara vår vaktjänst med glans på spiknykter kaluv.

LHS

Dikten börjar med 'Tänk' och beskrev antagligen ett symposium. De avslutande fyra raderna skildrar således antagligen inte en verklig sjöfärd: 'det ilande skeppet' (frasen är hämtad från epiken) är en metafor för det glada sällskapet som av poeten anmodas att föreställa sig att deras bravader är en form av dionysisk vaktjänst.

P. Oxy 1149

100-talet evt

Fråga till oraklet

Till Zeus Helios store Serapis och de andra gudarna. Nike undrar om det är bra för mig att jag av Tasarapion köper hennes slav Sarapion, även kallad Gaïon. Ge mig svar.

JS

P. Oxy. 1233 + 2166b

200-talet evt

Alkaios

Hebros, s[kön]ast är du av alla floder
där d[u flyter fram i]ntill Ainos' murar
i ditt lopp från Thrakiens höjder mot det
sv]alla[nde have]t.

Många flickor söker sig till dig för att
skölja sina ljuvliga lån med spåda händ[er
och]förtrollas av dina friska strömmar,
mj[uk]a som balsam
LHS

P. Louvre 7172

160 fvt

Menandros, ur Bortbytingen

Så folktomt det var här. Då kan jag tala fritt,
och hur jag än går på kan ingen höra mig.
– Jag ber er tro mig, mina herrar: hela mitt liv,
ända tills helt nyligen, har jag varit död.
För mig har skönhet, godhet, ondska, helighet,
ja, allting varit samma sak. Mitt sinne har
fördunklats av ett mörker som har hindrat mig
att tänka klart och se hur allting hör ihop.
Att komma hit har varit som att komma till
Asklepios tempel och med gudens hjälp bli frisk.
Jag har fått liv: jag talar, tänker, går.
Aldrig förrän idag har det förunnats mig
att se hur stor och vacker solen är. Idag
ser jag för första gången er, Akropolis,
teatern, dagsljuset ...
LHS

Menandros, 342–292 fvt, komediförfattare. Mannen tros ha kommit till Athen och upptäckt filosofin.

P. Oxy. 3812

Sent 200-tal evt

Ingen honung till festen

Eunoïos till högt skattade Horigenes, hälsningar.

Den allvarliga avsikten med det du sa har du i handling struntat i. Vi kan förstå att du är upptagen, men sånt som du har lovat måste du komma ihåg, och saker som du har sagt att du ska göra måste du ta på allvar. För när det ljuva nyåret var inne och honungen skulle ha skickats – du är ljuvare än den! – försummade du den saken också, och detta trots att vi såg fram emot att du skulle komma till nyårsfesten. Du lurade festarna på festmaten!

Detta skriver jag till dig medan festen pågår och jag skojar; en påminnelse om dina uppriktiga känslor för oss. Mannen som ger dig detta brev ska du betrakta som en av oss, han är en nära vän till Eunoïos.

Må gudarna evigt bevara dig och hela ditt hus.

Du får inte försumma, min herre och fader, att komma till Eunoïos och till den stora festen för vår högst gudomliga Anubis.

JS

P. Berol. 11629B

350-399 evt

Kallimachos, fr. 23 Pfeiffer

stjärna, du som bäst öppnar en oxmage."
Så gick han på medan du – på samma sätt som en infödd
uppfattar havets brus mitt bland tmariska berg
eller som lystna pojkar en fattig älskares böner
eller en olydig son faderns förmaningar
eller som du musik (du anses ju inte så lyhörd) –
just så struntade du helt i hans klagomål.
LHS

P. Oxy. 3916

Mellan 16 februari och 28 augusti år 60 evt

Nytt inbrott hos slavkvinnan

Till Tiberius Claudius Asclepiades, strateg, från Theon, Dionysios son.

Även vid ett annat tillfälle när vissa personer brottsligt bröt sig in i det rum där min slavinna Epicharis bor i ett hus tillhörande en viss Nikanor i Gåsvallarnas kvarter och förde bort en del av Epicharis tillhörigheter ingrep jag och lämnade in en regelrätt anmälan. Men den 21 Mecheir innevarande år 6 av Nero Claudius Caesar Augustus Germanicus Imperators regering inträffade det, då jag inte var i staden, att vissa personer på precis samma brottsliga sätt bröt sig in i det angivna huset och från min slavinna Epicharis förde bort en kudde av linne, ett klädesplagg av samma material, en tunika av fint tyg och en av grovt linne, och eftersom Epicharis miss(tänker) att detta har be(gåtts) av de andra (som bor i) samma (hus) ...

JS

P. Oxy. 1676

324 evt

Herculanus klagan

Flavius Herculanus till den sötaste, mest ärade Aplonarion, varmaste hälsning. Jag blev väldigt glad när jag fick ett brev från dig av knivsmeden, fast det som du skriver att du har skickat med Platon, dansarens son, har jag inte fått. Men det smärtade mig djupt att du inte kom till min pojkes födelsedag, varken du eller din man, för ni kunde ha haft roligt med honom i flera dar. Men ni hade förstås viktigare saker för er. På så sätt nedvärderade ni oss. Jag önskar att du alltid ska vara lycklig precis som jag själv, men återigen smärtar det mig att du är borta och inte här med mig. Om du inte är olycklig när du är borta från mig gläder jag mig över att du är lycklig, fast själv förtärs jag när jag inte ser dig. Gör vad som passar dig! Närhelst du vill se oss ska vi med största glädje ta emot dig. Väldigt fint om du kommer till oss i månaden Mesore så att vi får se dig ordentligt. Hälsa till din mor och far och till Kallias. Min son och hans mor hälsar till dig liksom min medarbetare Dionysios, som hjälper mig i stallet. Hälsa till alla som älskar dig. [Annan hand] Jag ber för din hälsa.

JS

Aplonarion är troligen en frigiven slavinna till brevskrivaren och Kallias hennes man.

P. Oxy. 3059

100-talet evt

Didymes brev

Didyme till Apollonios, broder och sol, hälsningar.

Du ska veta att jag inte ser solen eftersom jag inte kan se dig, för jag har ingen annan sol än dig. Jag tackar din bror Theonas. (Ta hand om) det som jag skickade till din far ... Theon, Athenaios son, din vän ...

JS

SB 6262

200-talet evt

Thonis brev

Till min vördade fader Arion, hälsningar från Thonis. Först av allt knäfaller jag varje dag inför de gudar som finns här i bön om att jag måtte finna dig helbrägda, jämte alla de våra.

Nu är det femte gången jag skriver till dig, men du har inte skrivit till mig en enda gång om hur du mår och inte har du kommit för att hälsa på mig. Trots att du sade att du skulle komma gjorde du aldrig det, och du vet inte om min lärare tar väl hand om mig eller inte. Istället frågar han var och varannan dag varför du aldrig kommer hit. Då svarar jag ... Skynda dig alltså att komma hit, så att han kan undervisa mig, vilket han gärna vill göra. Om du hade kommit hit med mig hade jag varit fullärd för länge sedan. Och när du kommer, kom ihåg vad jag har skrivit om så många gånger. Kom till oss snabbt, innan han drar vidare uppåt landet. Hälsa från mig till var och en av de våra, och till dem som håller av oss. Hälsa också mina lärare. Var vid god hälsa, vördade fader. Må lyckan stå dig bi, och må inget ont drabba mina bröder. Det ber jag om, nu och för all framtid.

Glöm inte mina duvor.

DS

PSI 1333

200-talet evt

Thonis hälsar sin bror Choous.

Du vet likaväl som jag att vår son (1) Apollonios kommer att vara upptagen det närmaste året, och dessutom har Filostratos blivit sjuk, vilket hindrar oss från att åka och ordna med virke. Jag har aldrig besvärat dig angående virke tidigare, så var snäll och skaffa oss det till ett rimligt pris, om du har möjlighet att besöka Berky innan floden sjunker tillbaka. Det finns arbetare som är vana att avverka och sälja, och dem ska du passa på att anlita, innan de tvingas in i annat arbete. Och försumma inte detta, för det är nu den bästa tiden på året att skaffa virke, när Nilen håller på att stiga (2). Jag skriver till dig även angående plankorna, har Julianos kommit med dem? Berätta också om något annat återstår. Hälsa vår son Achilles, hans bröder, Kollauchis och alla som står oss nära. Jag ber för din goda hälsa.

[på tvären i marginalen:] Se till att köpa virke åt mig hos Berky och förvara det hos dig.

DS

P. Oxy. 119

100–200-talet evt

Theons brev till pappa

Theon till fader Theon, hälsningar. Just vänligt av dig att inte ta med mig till stan! Om du inte vill ta med mig till Alexandria tänker jag inte skriva brev till dig, inte tala till dig och inte önska dig god hälsa, och far du till Alexandria tänker jag inte ta dig i hand och inte hälsa på dig i fortsättningen. Om du inte tar med mig så blir det så. Och mor sa till Archelaos: "Han gör mig ursinnig om han inte tar med honom!" Vänligt av dig att du skickade mig stora ärtväxter som present, de gjorde oss förvirrade den tolfte dagen, att du seglade iväg [då]. Skicka en lyra [?] till mig, jag ber. Gör du inte det kommer jag inte att äta, inte dricka, så det så.

Jag ber för din hälsa. Den 18 Tybi.

JS

P. Oxy. 3538

100-talet evt

Ibykos fr 282C

] droppa

]

] och [vännernas]

sånger hyllar dig. Bland [rosen-]

knoppar närde du honom, Charis,

intill [Afrodites] tempel.

[Krans]en måste jag [kalla] ljuvligt doftande

[och all blomdoft] som hon omgav

[gos]sen med så smek[ande].

Gudinnor skänkte honom

utsökt [skönhet. Men] Dike

[drog sig] undan gu[dinnornas

kör] – mina lemmar tyngs,

och i sömnlösa [nätter

begr]undar jag många ting i mitt hjärta.

JS

Ibykos levde under 500 talets andra del. Skrev dikter med mytologiska motiv men är mest omtalad för sin erotiska poesi där kärlek till ynglingar är ett genomgående motiv. Charis är det ljuva behagets gudinna, Dike rättvisans.

P. Oxy. 4581

400- eller 500-talet evt

Astrampsychos orakelsvar

A

1. Du kommer inte att köpa det du tänker
2. Du kommer inte att få pengarna du just ...
3. Du får permission
4. Du kommer att flyttas till din ort
5. Du kommer inte att kunna ha affärer med någon annan
6. ...
7. ...
8. Du kommer inte att stanna på platsen du är på väg till
9. Du får din lön
10. Du får tillbaka din insats

B

1. Du kommer inte att köpa jord
2. Din flickvän kommer inte att stanna hos dig
3. Din första fru kommer inte att stanna hos dig
4. Du kommer att skiljas från din flickvän
5. Du blir medlem av tiomannarådet
6. Du kommer inte att se ditt hemland
7. Du avslutar inte det du tar dig för
8. Du får inget arv
9. Du är förgiftad. Hjälp dig själv
10. Du kommer inte överens med dina chefer
11. Lämna inte in dokumentet som du just ...

C

1. Du är förgiftad. Se dig noga för
2. Du kommer att skiljas från din fru
3. Du blir inte upptäckt när du flyr
4. Du kommer absolut att säljas som slav
5. Du kommer inte att köpa det du önskar
6. Du säljer med vinst
7. Din egendom säljs på auktion. Du köper nytt
8. Du tjänar på företaget
9. Den bortreste lever och kommer tillbaka
10. Du får pengarna
11. Du får inte permission
12. Du kommer inte att föras tillbaka till din ort
- 13-18. ...
19. Du tjänar på företaget
20. Den bortreste lever och kommer tillbaka
- 21-22. Du får en del av pengarna
23. Du får inte permission
24. Du förs inte tillbaka till din ort

JS

Astrampsychos orakelsvar hette en populär skrift som tillskrevs en vis man med detta namn som sades antingen ha levt i Persien före Alexanders erövring eller ha varit egyptier och tjänstgjort hos någon av de ptolemeiska härskarna. Metoden är följande: den som vill rådfråga oraklet får en lista med 92 numrerade frågor. Listan innehåller också 1030 svar i numrerade sektioner med tio svar i varje. Man väljer en av de 92 frågorna, tar en slumpvis vald siffra mellan 1 och 10 och lägger den siffran till frågans nummer. Den sammanlagda siffran leder till en av orakelgudarna och den guden anger numret på en av de 103 grupperna med 10 svar. Inom denna grupp leder den godtyckligt valda siffran mellan 1 och 10 till svaret. Boken finns delvis bevarad i ett antal papyrer och även mer utvecklade i senare handskrifter. Det här översatta är bara en del av listorna i denna papyrus.

P. Oxy. 4626

Efter 250 evt

Små ostar med mera

Nilus till Thalia, hälsningar. Jag fick de små ostarna genom Antoninus, och när du läser mitt förseglade brev får du veta hur bedrövad jag var. Men trots att jag skrev att det var för två månader sedan så skriver du nu: "Jag har fått andra brev från dig där du inte skriver nånting." Det där ligger alltså långt tillbaka nu. För om jag hittar något riktigt äkta kommer det att skickas till dig. Gör allt för att skicka mig oliverna också. Är det något du behöver så skriv till mig, du vet att jag inte är försumlig. Hälsa till den förträfflige Agathopous, även om inte han heller skriver till oss.

Jag ber för din hälsa kära syster.

[I marginalen:] Hälsningar till den förträfflige Agathon Daemon. Kom ihåg vilken omtanke han har ägnat din kära väninna trots att hon inte har betalat nånting.

[På baksidan:] Till Thalia. Nilus.

JS

PSI 13 1334

200-talet evt

Brev

Ammonios hälsar sin far Tryfon.

Jag måste fortsätta att besvara dig angående färdigställandet av det vi talat om, för att inte dina söner ska hamna i tråkigheter på grund av din försumlighet, om du nu bryr dig om oss. Jag har skrivit till dig tusen gånger att du ska skicka kreaturen hit till mig, till vingården i Senepta, så att vi kan plantera hela ... på tiden att du så fort du läst mitt brev säger honom ett sanningens ord, och se till att vattna plantskolan. Skicka kreaturen till mig, till vingården i Senepta redan i morgon bitti. Vi måste nämligen plantera hela den stora vingården. Vid min själ, om du inte gör detta kommer jag bryta mig in på din plantskola och jämna den med marken, om du nu är så usel, och du kommer bara att ha dig själv att skylla.

Jag ber för din goda hälsa.

PSI 1259

100 - 200-talet evt

Nepos hälsar Sarapion, sin vördade broder.

Jag hälsar dig åter genom detta mitt brev. Jag vill att du ska veta att Moros, sjömästarens ombud, kom till mig, och angående huset som tillhör kålhuvudet Ptolemaios lät mig veta att "om inte Neoterios får köpa det tänker jag själv lägga ett anbud, innan någon annan hinner före - jag vet nämligen att det finns många spekulanter". Jag sade till honom: "Det ligger mitt ibland hans andra hus och kan inte säljas till någon annan." Han sade: "Men om någon försöker hinna före mig, se till att berätta för honom vad jag har sagt, och att du sedan meddelar mig vad han tycker. Men se till att vara snabb." Jag svarade att jag skulle meddela honom per brev. Nu skriver jag till dig, så att du vet. Jag har också skickat till dig, genom Dionysos ... (1) tjänare, ett brev, daterat till den 16 innevarande månad payni, angående de ouppklarade affärer du har med Korakion. Hälsa den vördade Isarous, Sarapammon, Serenos och alla de våra. Plutarche, Tyrannos och alla här hälsar. Den 22 payni. Jag ber för din goda hälsa, vördade broder.

Not 1: Ett ord som börjar på kikki står här, och det kan vara någon form av invektiv, kanske med betydelsen "skithög". Nepos kallar på motsvarande sätt Ptolemaios för kålhuvud.

P. Oxy. 1065

200-talet evt

Nödros från Hefaistion

Till Stefanos från Hefaistion. När du får brevet från min son Theon så skjut genast upp allting och kom hem till mig i byn för det som har hänt mig. Om du inte bryr dig om det precis som gudarna har vägrat mig förskoning, då tänker inte jag skona gudarna. Farväl.

JS

P. Oxy. 930

100- eller 200-talet evt

Brev från mamma

... så tveka inte att skriva till mig om allt du behöver. Det bedrövade mig att höra av din lärare Diogenes dotter att han hade rest sin väg nedför floden. Jag var ju så lättad när jag visste att han tänkte ta hand om dig på bästa sätt. Det var angeläget för mig att skriva och ta reda på hur det var med din hälsa och få veta vad du läste. Han sa att det var sjätte boken [av Iliaden], och han vittnade utförligt om din ledsagares uppförande. Så nu, min gosse, måste du och din ledsagare verkligen se till att du blir placerad hos en lämplig lärare. Många hälsningar till dig från dina syststrar och från Theonis barn, må de skyddas mot onda ögat, och från alla de våra vid namn. Hälsa till din högt ärade ledsagare Eros. ...

[På baksidan:] Till sonen Ptolemaios.

JS

En 'ledsagare' (gr. paidagōgos) är en tjänare, vanligen en slav, som följer barnet till skolan och allmänt ser efter honom.

P. Oxy. 2074

400-talet evt

Vishetens lov

Låt oss lovpri[s]a ... Vis]heten ... anden, jungfrun av ljus, faderns tanke.

Du är återskenet av fadern [och] hans efterbild.

[Du ä]r ljusets krona, ljuskällornas förening ... rikedom ...

Du är [den som] ... och fullborda faderns vilja.

Du är den som blev hans kroppsliga hölje.

Du är den som fullbordade hans vilja med din makt.

Du är den som utforskade djupen och samlade höjderna.

Du är den som rö[jd]e mörkrets hemligheter och bröt dess [kraft] och makt ... och ... försvaren ... från ... [den som] binder hans dödliga lemmar i höjden ...

[Du är] den som ... i djupet ... fullborda ... att härska över dess djur ... utplåna såren.

Du är den som genom din makt både härskar över mörkret och förkunnar dess djup på dess plats. För inget utom du var [ar för evigt]. Din kun[skap] ... den som är från ...

JS

Not. Geoffrey S. Smith har nyligen gjort sannolikt att detta är en manikeisk hymn. Att manikeiska strömningar fanns i Egypten är väl belagt från andra platser.

P. Oxy. 2075

Sent 100-tal evt

*Hesiodos, Ur Kvinnokatalogen
Om Herakles*

Nu mera är han en gud och har undslupit samtliga faror,
lever och bor i Olympen tillsammans med övriga gudar,
evigt ung och odödlig med hustrun skönanklade Hebe,
dotter av väldige Zeus och av Hera med gyllne sandaler.
Mest av samtliga gudar och dödliga människor
hatades han av gudinnan den liljearmede Hera
– nu är han älskad och vördad av henne långt mer än de andra
eviga gudar, i rang blott underlägsen Kroniden.
JS

Not. Kvinnokatalogen tillskrevs under antiken Hesiodos och kan betraktas som en fortsättning på hans Theogoni, men det anses vara skrivet senare, kanske på 500-talet. Verket skildrar på hexameter olika hjältars genealogi och en rad partier finns bevarade i form av citat hos andra författare och utdrag i många papyrer. Det här korta avsnittet rymmer ekon från Odysseen 11.601–604 och Theogonin 950 ff.

Pap. Oxy. 2077

100- eller 200-talet evt

Sofokles, Ur Männen från Skyros

De män som färdas över hav hör till de hårt
beprövade, för ingen mänska, ingen gud
som skänker rikedomar lönar dem som de
förtjänar. Ständigt fraktar dessa stackars män
en dyrbar last och risken är enorm. Ibland
förmår de arma rädda sin förtjänst, ibland
förloras den. Jag prisar hellre människor
som mödosamt, med egna händer, dag för dag
ur marken skaffar sig sitt knappa levebröd.
JS

Not. Dramat Skyrioi tros ha handlat om Akilleus son Neoptolemos som hämtas av Odysseus och Foinix för att föras till kriget i Troja från moderns och morfadern Lykomedes hemö Skyros. De sex första raderna citeras i sin helhet av den grekiske författaren Stobaios; papyrustexten börjar rad 4 och har flera luckor. Slutraderna har kompletterats på olika sätt. Hugh Lloyd-Jones har exempelvis en annan lösning som innebär att det inte är jordbrukarna utan de hårt prövade sjömännen som hyllas.

P. Oxy. 2370

100- eller 200-tal evt

Korinna

Terpsichore [manar] mig nu
till ljudande sång
för Tanagras vi[tslöjade] kvinnor.
[Staden] fröjdar sig stort
åt min lockande, gälla sång!
Allt som är stort ...
falskt ...
... den vids[träckta] jorden!
Berättelser från fäderna styr jag ut
[med min?] egen [konst?]
och så bör[jar] min sång för flickorna!
[Må]ngen gång har jag pry[tt]
vår ättfader Kef[isos] med mina [ord],
mången gång den store Ori[on]
och hans fem[ti] urstarka söner
[som] han avlat med [ny]mfer,
sk[öna] Libya likaså.
... [Jag ska besjunga?]
flickan ...
det som är skönt att se ...
jorden som föddes av ...
... avlade ...
JS

Korinna var från Tanagra, en stad i Boiotien. Enligt vissa antika uppgifter var hon samtida med Pindaros och även hans lärarinna, enligt flera moderna forskare är hon från betydligt senare tid, kanske rentav från 200-talet fvt. Hon skrev körsånger med starka boiotiska dialektinslag och några sådana är bevarade i fragment. Den här texten anses vara ett partheneion, en körsång för unga flickor, som kan ha inlett något offentligt evenemang. Terpsichore är körernas och dansernas musa. Kefisos är en flod i Boiotien och en flodgud. Orion är enligt en myt född i Boiotien. Libya är mor till en rad nymfer.

P. Oxy. 2084

200-talet evt

Fikonets lov

Fikonet, Hermes mest älskade föda och njutning, festens prydnad, vill jag besjunga idag i vördnad för guden! Trakterad med fikonet ska jag gengälda det med ord – honungens syster, lyckliga människors njutning, den främsta frukten vid gudaoffer, tvinnat med Dionysos lockar till en rundad krans. Men varför hyllar jag fikonet med ord i stället för att visa i handling att fikonet har fört oss samman idag utan allt tvång och fått oss att dansa av glädje över Hermes och fira hans fest med hjälp av det ljuvliga fikonet. Må nu fikonet raskt kallas fram till oss så att vi blir lika lyckosamma med talet som Nestor, blandande honung med fikon som är sötare än honung.
JS

Not. En retorisk stilövning. "lika lyckosamma med talet som Nestor": jämför Iliaden 1.247-249: "Nestor, / talarn från Pylos med tjusande ord och klingande stämma, / och från vars tunga som honungen ljuvt framflödade talet."

P. Oxy. 212

Första eller andra årh evt

Aristofanes, ur en okänd komedi

A – ... så kränkta!
B – Vid Zeus, [vad] ska jag [säga dig]?
Men låt oss tänka klokt och hit[ta på ett sätt]
så våra karlar inte längre ...
A – Vad gör vi då?
B – Jo, svara på det här, jag ber:
vad är det nu för grej [av läder] som det sägs
att [kvinnor i Miletos] brukar leka med?
A – Det där är bara struntprat, nonsens, oförskämt –
ja skamlöst, löj[ligt snack]! Den saken nyttjar vi
på samma sätt som vindägg, alltså tomma ägg
som inte innehåller några kyckl[ingar].
Den där är likadan ...
när [karln är borta] används den, det jobbas [hårt].
B – Det sägs i alla fall att den är väldigt [lik]
en riktigt [kuk].
A – Javisst [min vän], på samma sätt
som månen liknar solen: den har samma [färg],
men [ingen] riktig värme alls att tala om!
B. – Då är det inte lönt att satsa på! Så ...
A – Hur vore det att göra det, i smyg sådär,
ihop med slavarna? Vad säger du? ...
B. – Jag ... varken tjockare ...
JS

De första utgivarna går emot sina egna editionsprinciper och lämnar texten helt okommenterad; Page översätter de känsligaste raderna till latin. Bruket av dildo (olisbos eller baubōn), som två fruar här diskuterar, är väl belagt i både texter och vas målningar och förknippas ibland specifikt med staden Miletos. Se D. Iordanoglou, *Antiken by night. Sex, droger och dildos i den klassiska och inte så klassiska litteraturen*, Gbg 2009. Fragmentet är troligen från en komedi av Aristofanes, som tangerar ämnet också i *Lysistrate*.

P. Oxy. 5245

100-talet evt

Recept

Mot huvudvärk: ta ett groblad och bär det.
Mot vagel i ögonen: skär av huvudet [på myror] och gnugga med [det som blir kvar av] halsen.
Mot närsynthet: smörj med kyreneisk olja [= silfion].
Mot ögoninflammation: skriv [en formel] på en bit papyrus och bär den på dig.
Mot baksmälla: bär hopvirade blad av alexandrinsk lager [*Ruscus racemosus*].
... av cyklamen eller ... och halva ...
JS

P. Oxy. 523

100-talet evt

Inbjudan

Antonios Ptolemaios inbjuder dig att dinera med honom vid herr Serapis bord i Claudius Serapi-
ons hus den 16 kl 9.

D

P. Oxy. 524

100-talet evt

Inbjudan

Dionysios inbjuder dig till sina barns bröllopsmiddag i Ischyrions hus imorgon, alltså den 30, kl 9.

DS

P. Oxy. 48

Oktober 86 evt

Chairemon till notarien, hälsningar.

Frige slakvinnan Eufrosyne, omkring 35 år gammal, född i huset av slavkvinnan Demetrous. Hon befrias hypo diagēnēlion epi lytro(i)s av sin ägare fru Aline, dotter till Komon son till Dionysios fron oxyrhynchernas stad, med Komon som förmyndare, son till Alines avlidne bror Dioskoros, för 10 drachmer silvermynt och 10 talenter, 3000 koppardrachmer. Farväl.

År 5 i Imperator Caesar Domitianus Augustus Germanicus regering den 19 Faofi.

DS

Pap. Oxy. 2387

slutet av 1 årh f Kr – början av 1 årh e Kr

Alkman, körsång

Olympiska musen, uppfyll mig
med längtan efter
en nyskriven sång. Jag vill
höra en flickkör ta upp
en vacker melodi mot hi[m]en
[... er]
som driver den ljuvliga sömnen ur mina ögon
] och leder mig bort till Antheias boning
där jag hastigt skall ruska om mitt blonda hår
mj]uka fötter
] kall [

.....
*... med lemlösande begär och blick
mer trånande än liv och död,
och ljuvlig bortom allt förnuft.*

*Men Astyméloisa svarar mig inte;
nej, hon håller sin blomsterkrans
som en glimmande stjärna
på den klarljusa himlen
eller ett gyllne skott eller mjukt dun
..]r
] hon gick förbi på långa fötter
och med sköna flätor, Kinýras fuktiga behag
sitter i flickans hår*

*Ja, As]tyméloisa vandrar genom
vimlet hon är stadens älskling
] och tar
] säger jag
] er en silverkopp
] finge jag se om hon kanske älskade mig.
Kom hon bara nära mig och tog min mjuka hand,
skulle jag genast sluta mig till hennes följe.*

Men nu [] en klok flicka

*flicka [] har mig
] flickan
] behag*

LHS

Urval

Karl Dunér

Översättning

Jan Stolpe (JS)

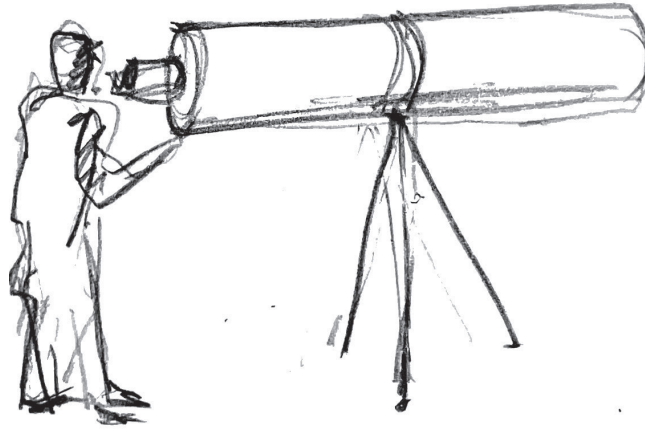
Lars-Håkan Svensson (LHS)

Daniel Samuelsson (DS)

KARL DUNÉR

20.2 – 29.03.2025

VATTENKIKARE / AQUASCOPE

D
U
G A L L E R I
R
R

Vattenkikare / Aquascope framed prints

C-print pigment print on acid free cotton paper

Aluminium case

24 x 31 x 6 cm

2018-2020, except for 833, which is dated 2025

all are unikum

in order, left to right

931, 39, 709, 76, 973, 611, 1026, 67, 747, 684, 106, 833

C-print: Sven Westerlund/Prodig

Photo edit: Sören Vilks

Photo technique: Tomas Boman

Blacksmith: Gunnar Lindén

Vattenkikare / Aquascope 11

filmloop 13 min, screen, aluminium, 50 mm plexi

48 x 64 x 12 cm

2018, edit 2

Film technique: Tomas Boman

Engineer: Michael Palosaari

Blacksmith: Gunnar Lindén

unikum

KARL DUNÉR

20.2 – 29.03.2025

VATTENKIKARE

Redskapet som användes för att göra filmerna och bilderna är ett två meter långt vattenfyllt glaströr som vilar på en mittaxel. Kameran är fäst i ena gaveln. Röret är täckt med olika filter, papper och tyger. Små glipor släpper in ljus. Varje film är en sammanhållen aktion där rörets och vattnets rörelse, tillsammans med hur tyger dras ifrån eller läggs till och ljus släpps in och försvinner, blir den bild vi ser. C-printarna på matt papper är framtagna med en annan kamera, men med samma teknik. Det vi ser består av ljusinsläpp och vatten.

De första filmerna visades 2017 i Freiburg och fick då titeln "Auge", Öga. Vattenkikare 1-14, 2018-20, 31x24x6cm, aluminiumkassett, c-print.

Ljuset, vattnet

Sviten *Vattenkikare* härrör ur arbetet med ett redskap som kunde vara någon av Leonardo da Vincis skisserade uppfinningar. Ett två meter långt vattenfyllt glaströr vilar på en mittpunkt, likt en gungbräda. Men det som här sätts i rörelse är inte bara ett spel med balanserade tyngder, utan själva seendet. Glasröret är på en gång ljuskälla och mottagande öga. På så vis är dess hantering både ett fysiologiskt experiment och en optisk äventyrlighet, en maximerad och sofistikerad version av kalejdoskopet. Hemligheten ligger i ljuset, vars strålar tillåts tränga in via textilier, papper, filter och glipor. Vad händer?

De resulterande filmerna och fotografierna är avtryck från såväl det sedda som det seende. Glasröret är både vårt öga och det som ögat ser. Vattnet strömmar i vågrörelser och kaskader som samtidigt forceras och stillas av glasrörets volym. En kamera registrerar och förmedlar skeendet till vårt öga, men glasröret är självt en bild av vårt ögas uppbyggnad: glaskropp, strålkropp, iris, lins. Det går åt båda håll. Eller så är glasröret det stora världsogat som ser oss. Främmande, gåtfull, en gud eller ett monster.

The light, the water

The suite *Vattenkikare* [*Aquascope*] stems from the work with a tool that could be one of the inventions sketched by Leonardo da Vinci. A two-metre-long glass tube filled with water rests on a centre point, like a see-saw. But that which is set in motion here is not just a game with balanced weights, rather it is vision itself. The glass tube is both a source of light and a receiving eye. Handling it is thus both a physiological experiment and an optical adventure, a maximised and sophisticated version of the kaleidoscope. The secret is in the light, the rays of which are allowed to shine through via textiles, paper, filter and gaps. What happens?

The resulting films and photographs are impressions of both that which is seen and the seeing itself. The glass tube is both our eye and that which the eye sees. The water streams in wave movements and cascades that are simultaneously speeded up and calmed by the volume of the glass tube. A camera registers and conveys the seeing to our eye, but the glass tube itself is an image of how our eye is composed: vitreous body, ciliary body, iris, lens. It goes both ways. Or the glass tube is the large eye of the world that sees us. Foreign, mysterious, a god or a monster.

text av Magnus Florin

ur katalogen till utställning ÖAR på Waldermarsudde konstmuseum 2020.

D
U
G A L L E R I
R
R

KARL DUNÉR

Curriculum Vitae

b. 1963 in Lund, Sweden. Lives and works in Stockholm

D U G A L L E R I R R

Selected Exhibitions

Sophögen, Galleri Duerr, 20 Feb - 29 Mar 2025

Exit, Galleri Duerr, 8 Nov - 14 Dec 2024

On the Absurd Drama That Is Also Life, Moderna Museet Malmö, 26 Oct 2024 - 23 Feb 2025

Ping at the Bonehouse (Benhuset), 2 March - 1 April 2023

Paraboles (Paraboler), Galleri Duerr, 12 Jan - 11 Feb 2023

The Island (Ön), Berg Gallery, 24 Feb - 2 April 2022

Les Isles (Öar), Swedish Institute in Paris, 20 May - 15 Aug 2021

Öar (Islands), Waldermarsudde Art Museum, 14th Nov 2020 to 28 March 2021

Home Awful Home, Virserums Konsthall, 2021 (group exhibit)

The Islands (Öarna) Kristinehamns Art Museum, Nov 2018 to Feb 2019

Scenes (Scener) Vandalorum, Värnamo, Sweden, Spring 2018

Ljudverket Kristina, (Audio work) Kristinehamn Art Museum, 2017-18

Auge, Freiburg Elwerk, 2017

Sällskap, Smålands Konstarkiv, 2002

Dykarklocka I-III, 2001, (Diving Bell I-III) Riksställningar. Berlin, Bryssel, Dublin and around Sweden

Company, Yokohama Art Triennale, 2001

Company, Gallery Saatchi and Saatchi Tokyo, 2001

Zeitspiel, Company VIII-XIV, 2001, Swedish Embassy Berlin

Sällskap I-VII, 1997, (Company I-VII), gallery Andreas Brändström Stockholm

Represented

Moderna Museum Stockholm (Museum of Modern Art, Stockholm)

Swedish State Art collection (Statens Konstråd)

Theater Productions, Royal Dramatic Theater, by selection

The Persians / The Trojans, Royal Dramatic Theatre, Stockholm, Oct 2023 - Feb 2024

Waiting for Godot, Beckett, 2019

Krapps last Tape, Beckett, 2017

Den fjättrade Prometheus (Prometheus Bound) Aiskylos, 2015

Jag försvinner Lygre, 2013

Till Damaskus, (To Damascus) Strindberg, 2012

from an abandoned work, Beckett, 2009

Kung Ubu, (Ubu Roi) Jarry, 2008

Fedra, Racine, 2006

Platonov, Tjechov, 2005

Riddartornet Stagnelius, 2004

Happy days, Beckett, 1998

Vigseln, (The marriage) Gombrowicz, 1995

Perec, dramatisation Perec, 1991

Waiting for Godot, Beckett, 1990

Other Theaters, by selection

Ping and the Skulls, Orion Teatern, 2024

What is the word (Beckett/Lindwall/Streich) with ensemble Lipparella, including

Quad and *What is the word*, by Beckett, Liljevalchs Art museum, and on tour, 2019

Text/Rum/Musik, (Text/Room/Music) by Peters/Mårtensson/Streich with ensemble

Lipparella, on different locations including Färgfabriken, Rönnefs and Svindersvik 2016

Waiting for Godot, Helsingborgs City Theater. Setdesign and co-direction. With Rick

Cluchey, 2011

Zéb-Un-Nisá, Willy Kyrklund, Helsingborg City Theater 2010

Endgame, Beckett, Stockholm City Theater 2007

Awards, within theater, by selection

Litteris et artibus

Swedish Academy Theater award, 2013

Swedish Theater Critics prize, 2015

Studios

Eriksdalsgatan 34

Rindö Redutt, Waxholm

www.karlduner.com